

19.03.2020

Hyvä sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntija,

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru kertoi tänään valtioneuvoston tiedotustilaisuudessa, että ministeriössä valmistellaan kotihoitoon liittyviä ohjeistuksia, jotka julkaistaan huomenna perjantaina 20.3.2020. Ministeri mainitsi, että kotihoidossa tulee toteuttaa erityisiä hygieniasääntöjä ja kaikki kotihoidossa asiakasrajapinnassa toimivat ovat velvoitettuja käyttämään hengityssuojaimia. Ministeri mainitsi myös henkilökohtaisen avun.

Kiitämme ministeriä tästä erityisestä huomiosta. **Toivomme ministeriön lisäävän tulevaan ohjeistukseen nimenomaisen kohdan koskien vammaisten henkilökohtaista apua erityisesti työnantajamallissa, jossa vaikeavammaisen työnantaja toimii sosiaalihuollon asiakkaana henkilökohtaisten avustajiensa työnantajana.** Esitämme huomioitaviksi asioiksi seuraavia kohtia:

1. Kaikille työnantajana henkilökohtaisille avustajilleen toimiville **tulee järjestää niin itse vammaiselle työnantajalle kuin hänen työntekijöilleen hengityssuojaimet sekä tarvittavat muut suojavälineet. Suojavälineiden käytöstä on suotavaa tehdä kansantajuinen ohjeistus** esim. video, koska henkilökohtaisena avustajana toimivat eivät ole ammattihenkilöitä ja heistä usea on myös maahanmuuttaja ja käyttävät muuta kuin suomen kieltä työsuhteessa. Muussa kuin työnantajamallissa ovat yritykset vastuullisia hoitamaan työsuojeluun kuuluvat varusteet.

2. Erityisen tärkeäksi nousee mahdollisuus luoda rakenteet sille, että näihin hauraimpiin ja usein riskiryhmään kuuluvien vaikeavammaisten omaehtoinen suojautuminen, eristäytyminen ylimääräisiltä kontakteilta on mahdollista omissa kodeissaan. Tässä yhteydessä välitön merkitys on sillä, että usealla vaikeavammaisella työnantajalla saattaa olla työsuhteessa 3 – 8 työntekijää ja ympärivuorokautisessa henkilökohtaisen avun järjestelmässä vuorotyössä vuorokauden aikana jopa kolme työntekijää. Jotta ylimääräiset tartuntariskit ja kontaktit, jotka syntyvät henkilökohtaisten avustajien kautta työnantajaan voidaan välttää, on tarpeen mahdollistaa merkittävät **työaikalain mukaiset joustot**, jotta henkilökohtaisten avustajien määrä voidaan rajoittaa mahdollisimman vähäiseen piiriin. Tämä on tärkeää, koska on oletettavaa, että valtaosa vammaisista kuuluvat iästä riippumatta korkean riskiryhmän piiriin. Myös vaikeavammaisen työnantajan perhepiirissä saattaa olla riskiryhmään kuuluvia jäseniä, jolloin rajaus kotioloihin tuleviin henkilöihin on välttämätöntä rajata.

3. Kiinnitämme lisäksi huomiota siihen, että on ennustettavissa, että osa vaikeavammaisista työnantajista joutuu äkisiti tilanteeseen, että edes välttämätöntä apua ei heillä ole saatavilla. Kunnallisten sosiaalipalveluiden on hyvä varautua tähän ennakolta ja laatia tähän kriisitilanteeseen selkeä **varautumisjärjestelmä**. Varautumisjärjestelmässä tulee olla vaikeavammaisille työnantajille ja heidän läheisilleen tieto, mihin näissä tilanteissa henkilökohtaisen avun käyttäjät ottavat yhteyttä. Varautumisjärjestelmän tulee olla käytössä 24/7.

Lopuksi

Valtioneuvosto on perustellusti todennut, että tavoitteena on suojata erityisesti yli 70-vuotiaita henkilöitä koronavirustartunnalta. Samankaltainen riski on myös muilla riskiryhmillä iästä riippumatta, kuten esimerkiksi vaikeavammaisilla ja harvinaissairailla henkilöillä.

Toivomme, että ministeriö tulee kiinnittämään tiedottamisessa huomiota siihen, että tiedottamisen yhteydessä mainitaan riskiryhmiin kuuluviksi myös henkilökohtaisen avun käyttäjät ja vaikeavammaiset henkilöt. Tämä lisää kansalaisten ymmärrystä siitä, että henkilöiden, jotka työskentelevät tämän ryhmään kuuluvien kanssa, kuin myös vaikeavammaiset henkilöt itse, ymmärtävät suojata omilla toiminnoillaan

itseään ja toisiaan ja samalla välttävät omalla toiminnallaan turhia ulkopuolisia kontakteja. Näemme tämän tärkeäksi ylimääräisten kontaktipintojen ennaltaehkäisemiseksi.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 19. maaliskuuta 2020

Petri Pohjonen

Laura Andersson

pääjohtaja

yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Elina Nieminen, lakimies: elina.nieminen@invalidiliitto.fi

Jakelu:

Kansliapäällikkö Kirsi Varhila, kirsi.varhila@stm.fi

Ylijohtaja Päivi Sillanaukee, paivi.sillanaukee@stm.fi

Erytysavustaja Laura Lindeberg, laura.lindeberg@stm.fi

Erytysavustaja Timo Lehtinen, timo.lehtinen@stm.fi

Erytysavustaja Sampo Varjonen, sampo.varjonen@stm.fi

Erytysasiantuntija Kirsi Kaikko, kirsi.kaikko@stm.fi

Neuvotteleva virkamies Satu Karppanen, satu.karppanen@stm.fi

Erytysasiantuntija Seija Viljamaa, seija.viljamaa@stm.fi

Hallitusneuvos Jaana Huhta, jaana.huhta@stm.fi

kirsi.varhila@stm.fi, paivi.sillanaukee@stm.fi, laura.lindeberg@stm.fi, timo.lehtinen@stm.fi,
sampo.varjonen@stm.fi, kirsi.kaikko@stm.fi, satu.karppanen@stm.fi, seija.viljamaa@stm.fi,
jaana.huhta@stm.fi